

**Oponentský posudek disertační práce MUDr. Petry Hanulíkové s názvem
„Roztroušená skleróza a těhotenství“**

Téma disertační práce MUDr. Hanulíkové bylo zvoleno velmi vhodně. Nemocných s roztroušenou sklerózou (RS) každoročně přibývá, a protože se onemocnění týká mladých jedinců ze 2/3 žen ve fertilním věku, je problematika vlivu nemoci na průběh těhotenství a naopak vlivu těhotenství na průběh onemocnění velmi aktuální. MUDr. Hanulíková se těhotným s roztroušenou sklerózou věnuje systematicky ve spolupráci s RS centrem FN Motol již celou řadu let. Publikovala na toto téma několik prací a podílela se na vzniku doporučeného postupu péče o tyto pacientky. Své zkušenosti jednoznačně ve své disertační práci uplatnila. Prokázala své hluboké teoretické znalosti dané problematiky. Z uvedeného seznamu použité literatury jasně vyplývá, že má o nových léčebných postupech a pravidlech prenatální péče u žen s RS celosvětový přehled.

Za velké plus její disertační práce považují skutečnost, že se podařilo realizovat ve spolupráci s neurology na jednom pracovišti prospektivní observační longitudinální studii. Za téměř 10 let se MUDr. Hanulíkové podařilo i s použitím dat již dříve publikovaných z let 2003-2011, ve finále zařadit do souboru 68 těhotných žen s RS. Tento počet byl dostatečný pro validní statistické vyhodnocení hypotéz, které si ve své disertační práci stanovila. Jako kontrolní soubor byl použit soubor 86 zdravých těhotných stejného věku a parity. Použité statistické metody k analýze získaných dat byly standartní a zcela adekvátní. Disertační práce má logickou strukturu, je rozdělena do 7 kapitol, doplněná o tabulky a grafy. Stanovené hypotézy zahrnují nejdůležitější otázky týkající se vztahu RS a těhotenství. Svým obsahem a rozsahem práce plně splňuje předepsané požadavky.

Do těhotenství vstupují ženy s převážně s méně agresivní, nejčastěji relaps remitentní formou RS. Závěry disertační práce prokázaly, že těmto pacientkám je možné těhotenství doporučit a je pro ně bezpečné. Je proto důležité podchytit onemocnění již v počátečních stadiích a léčbou zabránit jeho progresi. Práce prokázala, že chronická medikace neovlivňuje perinatální výsledky. Nebyl prokázán u těhotných žen s RS větší počet porodnických komplikací. Byla vyvrácena hypotéza, že těhotenství má na aktivitu onemocnění RS nevratně negativní vliv. Jako poměrné novum práce nepotvrdila negativní vliv kojení a autorka naopak

kojení u stabilizovaných pacientek kojení doporučuje. Prenatální péče se v zásadě neliší od běžné populace. Autorka ale doporučuje vzhledem k vyšší incidenci autoimunní thyreoidity vyšetření hormonů štítné žlázy na počátku těhotenství a ultrazvukové vyšetření plodu v 36. gestačním týdnu k vyloučení pozdní formy FGR (fetal growth restriction). Lze souhlasit i tvrzením autorky, že RS není primárně indikací k ukončení těhotenství císařským řezem a poměrně velké rozdíly ve frekvenci císařského řezu u těchto pacientek jsou způsobeny lokálními zvyklostmi jednotlivých porodnických oddělení a ne samotnou diagnózou. Lze souhlasit i s doporučením aplikace epidurální analgézie během porodu ženám s RS. Je k polemice, zda vysoké procento aplikované epidurální analgézie není jednou z možných příčin vyššího procenta extrakčních vaginálních operací u těchto rodiček. V souboru porodilo 8,8% žen s RS pomocí VEX, což je na poměry v ČR vysoké číslo. Je otázkou, zda v diskusi neměla být frekvence extrakčních vaginálních operací jinde ve světě a její důvody u pacientek s RS zmíněny.

Celosvětově neexistuje jednoznačný konsensus péče o těhotné s RS. V každém případě závěry disertační práce MUDr. Hanulíkové, která byla realizovaná na špičkovém pracovišti využívající nejnovější poznatky vědy, napomohou v praxi vyvrátit některé přetrvávající mýty o vztahu RS a těhotenství a přispějí ke změně přístupu některých ambulantních gynekologů a praktických lékařů k ženám s RS a jejich přání otěhotnět.

Disertační práci MUDr. Petry Hanulíkové **doporučuji k obhajobě.**

V Ústí nad Labem 1.10.2021

doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc.

Přednosta Gyn.- por kliniky MNUL a UJEP

Ústí nad Labem

